

Urnes a escoles bressol.

A 1957 Anthony Downs va publicar el seu llibre més conegut, titulat “*Teoria econòmica de la democràcia*”, en el qual analitza l’adopció de decisions atenent metodològicament a l’interès econòmic dels buròcrates i els polítics professionals. En ell, destaca sobretot el famós “Teorema del votant mitjà”. Aquest teorema postula que, donades certes hipòtesis, els partits polítics, portats pel seu objectiu de maximització de vots, tendeixen a situar-se

al voltant de la mediana (en la hipotètica funció de densitat de la tendència ideològica dels partits polítics). És a dir, que, perquè un partit polític arribi al poder, l’estratègia més rendible és la “convergència cap al centre”.

És cert que les hipòtesis del teorema són bastant restrictives (per exemple, l’unidimensionalitat de l’elecció), però, segons ha demostrat el món de la política, les esmentades hipòtesis no són prou fortes com perquè el resultat al qual arriba no sigui aplicable a la pràctica. En el cas de la hipòtesi més conflictiva, la de l’unidimensionalitat, crec que no és motiu suficient per invalidar l’aplicació del teorema perquè, encara que hi hagi diferents dimensions, un partit polític pot posicionar-se en la mitjana de cada dimensió, evitant així la importància de la invalidesa de la hipòtesi dins

del teorema.

El potent resultat d’aquesta teoria és, per tant, que “els polítics proposen polítiques amb l’objectiu de guanyar eleccions, més que guanyar eleccions per dur a terme tals polítiques.” En conseqüència, aquest joc de paraules enclou en si mateix un problema sistèmic de difícil solució. És a dir, si els partits polítics, per competir entre ells, basen les seves possibilitats d’accedir al poder segons les opinions sobre les decisions que importen al votant medià, la gran pregunta serà: Què li importa al votant medià? És possible que el que li importa a aquest no condueixi directament al desenvolupament del país? És un pensador a curt termini o no ho és?

Per intentar conèixer millor el votant medià val la pena analitzar les dades de les enquestes del CIS. En particular, de la núme-

ro 2.771, corresponent a setembre de 2008, podem extreure algunes conclusions sobre aquest tema, ja que per mostrar les dades utilitza una tabulació per record de vot i també per escala d’ideologia. Per tant les dades que a continuació mostraré són les corresponents al votant medià, és a dir, les respostes dels que es van situar ideològicament exactament entre els extrems. D’entrada, destaca el fet que al 42% d’aquests la política els interessi poc: en un sistema democràtic és fonamental que a la població li interessi, i que tingui informació per poder decidir a qui votar i perquè. En quant a la informació, crec que és important el fet que per al 38,4% la televisió és considerada com a font d’informació i no com a mitjà d’entreteniment, ja que ni la seva qualitat és suficient, ni les seves informacions solen ser exhaus-

tives i imparcials. En quant al principal problema del país, un 37,3% va respondre que es tractava de l'atur, un 29,5% que eren les qüestions d'índole econòmica (sense diferenciar-ne quin o quines), un 8,7% va respondre que era la immigració, i, sorprenentment, només un 0,4% va dir que es tractava de l'educació.

Haurien de complaure'ns aquestes dades o preocupar-nos? Anem per parts. Està clar que tenir poc interès per la política i considerar la televisió un mitjà d'informació no és gaire recomanable. Però potser el pitjor està en el que el votant mitjà considera que és el major problema. Segons l'INE, l'atur en el segon semestre de 2008 es va situar en el 10,4%, la qual cosa, òbviament no és bo, però, tenint en compte les dades dels últims deu anys (per exemple), tampoc no és com per considerar que es tracti del problema número u de l'economia espanyola actualment. En canvi, sí podríem considerar grans problemes el patró de creixement espanyol basat en impulsos de demanda, serveis i construcció, el deteriorament de la productivitat,

l'endeutament familiar, el dèficit exterior, i també el baix nivell educatiu espanyol.

Si consultem a qualsevol manual d'economia quins són els determinants del creixement econòmic a llarg termini, observarem que es tracta dels recursos humans, la tecnologia, el capital físic i els recursos naturals. En els dos primers factors la relació amb l'educació és òbvia. Per tant, quanta més rellevància tingui l'educació en la societat, més garanties de desenvolupament tindrà aquesta. En el cas d'Espanya, tal com assegurava el CIS, el votant mitjà no el preocupa aquesta qüestió, i en conseqüència, crec que sí que tenim motius per preocupar-nos.

Una de les grans causes d'aquesta situació és el pensament de curt termini de l'elecció política. Tant els polítics com els votants actuen pensant en el curt termini, en allò que els pot reportar més beneficis en poc temps, i per això potser es deixen de costat qüestions realment importants, com l'educació. Per això, crec que si els menors d'edat fossin racionals i votessin,

serien els millors votants possibles, ja que pensarien més en el llarg termini que qualsevol altre votant.

Us imagineu algun polític celebrant mítings davant de 5.000 pàrvuls? Òbviament no es tracta d'això. La qüestió és que donada la vitalíssima rellevància de les nocions de racionalitat i de llarg termini en l'elecció política, el disseny del sistema d'incentius dins de la societat ha d'anar encaminat a maximitzar els esmentats factors. Arribats a aquest punt resulta inevitable recordar les paraules de Xavier Sala i Martin en *"Apunts de creixement econòmic"*, on conclou que "l'objectiu primordial de la nostra investigació hauria de ser el descobriment dels factors que determinen la taxa de creixement a llarg termini i les polítiques que les puguin afectar". El dia que existeixi un equilibri entre els incentius a curt termini i els objectius a llarg termini, nous horitzons s'obriran davant de nosaltres.

CARLOS CAÑIZARES MARTÍNEZ
ESUDIANT DE
CIÈNCIES ECONÓMIQUES
UB

---

freshpolitik

*Drets Humans
'à la carta'*